

Elogi de la paraula

Apreneu a parlar del poble: no del poble vanitós que us feu al voltant amb les vostres paraules vanes, sinó del que es fa en la senzillesa de la vida, davant de Déu tot sol. Apreneu deis pastors i dels mariners.

¡Quant contemplar uns i altres en silenci la majestat del món allí on l'esperit batega amb ritme lliure i gran!

¡Quanta immensitat han reflectit en els ulls, quanta bellesa de cels blaus i de prats verds i de mars mudant sovint de color com el rostre d'una verge, i de llunes i sols, i de boires grises i pluges tèrboles! ¡Quant vent han sentit llurs orelles i quantes rítmiques onades, i els trons que s'acosten i s'allunyen, i el bruelar dels bous i crits misteriosos en l'espai! ¡Quanta flaire d'aigua salada i herba fresca, i com llurs sentits han estat amorosament tocats per totes les coses pures! Llurs faccions n'estan com encantades i parlen rarament; però quan parlen, llurs paraules són plenes de sentit. Recordo un jorn pel nostre Pirineu, a ple migdia, que avançàvem perduts per les altes soledats: en el desert de pedra onejant havíem marrat tot camí, i debades interrogàvem amb ull inquiet la muda immensitat de les muntanyes immòbils. Sols el vent hi cantava amb interminable crit. De sobte, en el cant del vent sentírem un esquelleig invisible; i nostres ulls astorats, poc fets a aquelles grandeses, tardaren molt en obrir una eugassada que en un clot de rara verdor paixia. Esperançats ens hi encaminàrem fins a trobar el pastor ajaçat al costat de l'olla fumejant que el vaiiet, de genolls en terra, atentament vigilava. Demanàrem camí, i l'home, que era com de pedra, girà eis ulls en el seu rostre extàtic, alçà lentament el braç signant una vaga drecera, i mogué eis llavis. En l'atronadora maror del vent que engolia tota veu, suraven sols dues paraules que el pastor repetia tossudament: «Aquella canal...», i signava enllà vagament cap amunt de les muntanyes. «Aquella canal...»: ¡que eren belles les dues paraules entre el vent gravement dites! ¡Que plenes de sentit, de poesia! La canal era

el camí, la canal per on s'escorren les aigües de les neus foses. I era, no qualsevulla, sinó «aquella» canal; aquella que ell coneixia ben bé entre les altres per fesomia certa i pròpia: era alguna cosa aquella canal, tenia una ànima; era «aquella canal...» Veieu? Per a mi això és parlar.

Recordo una nit, a l'altra banda del Pirineu, en «aquelles mountines que tan hautes sount», que sortí de la fosca una nena que captava amb veu de fada. Vaig demanar-li que em digués quelcom en la seva llengua pròpia, i ella, tota admirada, signà el cel estrellat, i féu només així: «Lis esteles...» i em semblà que també això era parlar.

Recordo, més recent, un capaltard en una punta de la costa cantàbrica on els ponents són bells. La gent hi venia a veure pondre's el sol en el mar. Venien enraonant, però en essent allà tothom callava davant del mar que mudava de colors. Vingueren dos homes de mar, silenciosos, i es plantaren davant de la costa immensa; i per bona estona l'un al costat de l'altre callaren. Després l'un, sense moure's ni girar-se al company, li digué: «Mira». I tothom que ho sentí mirà endavant, veient cadascú una meravella pròpia. També allò era parlar: i el que no és així, paraules buides.

«Aquella canal»... «Lis esteles»... «Mira»... Paraules que duen un cant a les entranyes, perquè neixen en la palpitació rítmica de l'Univers. Sols el poble innocent pot dir-les, i els poetes redir-les amb innocència més intensa i major cant, amb llum més reveladora, perquè el poeta és l'home més innocent i més savi de la terra.

Joan Maragall: *Elogi de la paraula* (1903), passatge.